

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Anita Sowińska

DGO-OP.050.11.2024.AK
3098545.12092765.9723663
Warszawa, 23-03-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację Pani Posel Anity Kucharskiej-Dziedzic w sprawie wprowadzenia systemu kaucyjnego w zakresie opakowań na napoje jednorazowego i wielokrotnego użytku, nr K10INT1886 z dnia 15.03.2024 r. poniżej przedstawiam następujące wyjaśnienia.

1. Kim są operatorzy, którzy mają ustalić zasady współpracy i podpisać umowę ze sklepem?

Prowadzenie systemu kaucyjnego, zgodnie z art. 40j ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi (Dz. U. z 2023 r. poz. 1658, z późn. zm.) (zwanej dalej „ustawą”), wymaga uzyskania zezwolenia wydawanego, w drodze decyzji, przez ministra właściwego do spraw klimatu, zwanego dalej „zezwoleniem na prowadzenie systemu kaucyjnego”. Zezwolenie na prowadzenie systemu kaucyjnego wydaje się na wniosek podmiotu reprezentującego. Zostały złożone 2 wnioski o wydanie zezwolenia na prowadzenie systemu kaucyjnego. W tym momencie wydana została jedna decyzja dla operatora Krajowy System Kaucyjny ZWROTKA S.A.

Wniosek o wydanie zezwolenia na prowadzenie systemu kaucyjnego przedkłada się ministrowi właściwemu do spraw klimatu nie później niż 6 miesięcy przed planowanym uruchomieniem systemu kaucyjnego, tak więc jeżeli kolejne podmioty będą chciały uruchomić systemy od początku od 2025 r. mają jeszcze czas do lipca na składanie wniosków.

2. Jak będzie wyglądała logistyka, w tym przede wszystkim częstotliwość odbioru opakowań oraz odpadów opakowaniowych ze sklepów oraz kto będzie ustalał harmonogram tych odbiorów?

Zgodnie z art. 40j ust. 2 ustawy, wniosek o wydanie zezwolenia na prowadzenie systemu kaucyjnego zawiera m.in. określenie zasad odbioru opakowań i odpadów opakowaniowych (...), z jednostek handlu detalicznego i hurtowego oraz innych punktów zbierających opakowania i odpady opakowaniowe, objętych systemem kaucyjnym oraz zasad przekazywania tych opakowań do ponownego użycia lub tych odpadów opakowaniowych do przetworzenia. Ustawa ta wprowadza jedynie ramy funkcjonowania systemu kaucyjnego, natomiast szczegółowe rozwiązania w zakresie organizacji i prowadzenia systemu, w tym również logistyki, harmonogramu i częstotliwości odbiorów opakowań i odpadów opakowaniowych będą określane przez operatorów systemu.

3. *W jaki sposób należy przygotować materiał do przekazania, czy ma on być w formie kompresowanej (zgniecionej) czy w formie pierwotnej, czy należy rozdzielać opakowania w formie plastikowych butelek od tych w formie metalowej puszki, czy będzie istniał symbol odróżniający opakowania jednorazowe od wielorazowych?*

Zgodnie z art. 40j ust. 2 ustawy, wniosek podmiotu reprezentującego zawiera m.in. szczegółowy opis zasad odbioru opakowań i odpadów opakowaniowych. O ile zbiórka prowadzona za pomocą automatów wymagać będzie prowadzenia jej na opakowaniach niezgniecionych, gdyż ułatwi to automatyczne odczytywanie informacji zawartych na oznakowaniu, to zbiórka ręczna może być przeprowadzona na opakowaniach w jakiś sposób uszkodzonych lub zgniecionych. Wszystkie szczegółowe wytyczne i rozwiązania logistyczne w tej kwestii będą określane przez operatorów systemu kaucyjnego.

Zgodnie z art. 15 ustawy, przedsiębiorca wprowadzający produkty w opakowaniach, wytwarzający opakowania, importujący opakowania oraz dokonujący wewnątrzwspólnotowego nabycia opakowań może umieszczać na opakowaniach oznakowania wskazujące na: rodzaj materiałów, z których opakowania zostały wykonane, możliwość wielokrotnego użycia opakowania w przypadku opakowań wielokrotnego użytku oraz przydatność opakowania do recyklingu w przypadku opakowań przydatnych do recyklingu. Oznakowanie umieszcza się na opakowaniu lub na naklejonej na nim etykiecie, a jeżeli rozmiary opakowania na to nie pozwalają na dołączonej do opakowania ulotce informacyjnej (w sposób, który nie stanowi przeszkody dla recyklingu odpadów opakowaniowych). Ponadto oznakowanie powinno być wyraźne, widoczne, czytelne i trwałe również po otwarciu opakowania. Wzory oznakowania opakowań wskazujące na poszczególne rodzaje materiałów, z których opakowanie zostało wykonane, wzór oznakowania opakowania wskazującego na możliwość wielokrotnego użycia opakowania, a także wzór oznakowania opakowania wskazującego na przydatność opakowania do recyklingu zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 3 września 2014 r. w sprawie wzorów oznakowania opakowań (Dz. U. z 2014 r. poz. 1298).

Dodatkowo jak wskazuje Art. 40l ustawy, wprowadzający produkty w opakowaniach na napoje oraz wprowadzający bezpośrednio produkty w opakowaniach na napoje są obowiązani umieszczać na opakowaniach oznakowanie wskazujące na objęcie opakowania systemem kaucyjnym oraz określające wysokość kaucji. Wzór takiego oznakowania określa załącznik nr 4 do ustawy.

4. *Czy operatorzy będą odbierali wszystkie rodzaje opakowań objętych systemem kaucyjnym, czy dany operator może zastrzec wyłącznie jeden rodzaj opakowań, których odbiorem będzie się zajmował?*

Zgodnie z art. 40j ust. 2 ustawy, wniosek podmiotu reprezentującego zawiera m.in. szczegółowy opis zasad odbioru opakowań i odpadów opakowaniowych. Operator w ramach systemu kaucyjnego zapewnia: odbieranie opakowań i odpadów opakowaniowych z jednostek handlu detalicznego i hurtowego oraz innych punktów zbierających opakowania i odpady opakowaniowe, objętych systemem kaucyjnym oraz transport opakowań do wprowadzającego produkty w opakowaniach na napoje lub wprowadzającego bezpośrednio produkty w opakowaniach na napoje oraz odpadów opakowaniowych do zakładu przetwarzania odpadów.

Dodatkowo w związku z tym, że przepisy ustawy nie ograniczają ilości podmiotów, które mogą tworzyć system kaucyjny nie jest wykluczone, że w przypadku istnienia więcej niż jednego podmiotu reprezentującego, który uruchomimy system kaucyjny, operatorzy między sobą przy podpisywaniu umowy, o której mowa w art. 40g ust. 10 mogą ustalić szczegółowe zasady odbioru opakowań.

5. *W jaki sposób ma się odbywać odbiór opakowań po produktach mlecznych, tak by nie naruszać przepisów Państwowej Inspekcji Sanitarnej?*

Sposób postępowania z opakowaniami po mleku i produktach mlecznych objętych systemem kaucyjnym powinien zostać szczególnie potraktowany przez operatorów ze względu na zagrożenie sanitarne i przygotowany przez operatorów systemu. W tym momencie analizowana jest w Ministerstwie Klimatu i Środowiska oraz dyskutowana w gronie eksperckim możliwość odroczenia do 2026 r. obowiązku zbiórki opakowań po mleku i produktach mlecznych, aby odpowiednio zaplanować i przygotować system do zbierania tego rodzaju opakowań.

6. *Jak będą wyglądały rozliczenia pomiędzy: sklepem a operatorem, operatorami pomiędzy sobą, producentem napojów a operatorem?*

Ustawa wskazuje, że system kaucyjny powinien obejmować terytorium całego kraju, zapewniać powszechny i równy dostęp dla użytkowników końcowych oraz dla wprowadzających produkty w opakowaniach jednostek handlu detalicznego i hurtowego oraz innych punktów zbierających opakowania i odpady opakowaniowe objęte systemem kaucyjnym (art. 40g ustawy).

Przepisy ustawy nie ograniczają ilości podmiotów, które mogą tworzyć system kaucyjny w Polsce. W przypadku funkcjonowania więcej niż jednego systemu kaucyjnego podmioty reprezentujące prowadzące te systemy są obowiązane do ustalenia między sobą, w drodze umowy zawartej w formie pisemnej pod rygorem nieważności, warunków rozliczania pobranej i zwróconej kaucji oraz rozliczania i wymiany opakowań lub odpadów opakowaniowych zebranych w ramach prowadzonych przez siebie systemów kaucyjnych. Umowę taką, zgodnie z art. 40g ust. 10 ustawy, zawiera się przed dniem uruchomienia każdego kolejnego systemu kaucyjnego. Art. 40i ust. 1 ustawy wskazuje, że podmiot reprezentujący w ramach systemu kaucyjnego zapewnia m.in. rozliczenie kaucji z jednostkami handlu detalicznego i hurtowego oraz innymi punktami zbierającymi opakowania i odpady opakowaniowe objęte systemem kaucyjnym, w szczególności finansowanie wypłat kaucji dla użytkownika końcowego. Na ten moment procedowane są w MKiŚ dwa wnioski o wydanie takiego zezwolenia. Podmioty reprezentujące wciąż mają możliwość składania wniosków do Ministerstwa o wydanie zgody na prowadzenie systemu kaucyjnego, więc zakłada się, że będzie więcej niż jeden operator i będzie potrzeba podpisywania umów między podmiotami reprezentującymi.

Drugim rodzajem umów będą umowy zawierane pomiędzy podmiotem reprezentującym a przedsiębiorcami prowadzącymi jednostki handlu detalicznego lub hurtowego. Zgodnie z art. 44 ust. 8 ustawy, umowy te powinny zawierać w szczególności: zasady rozliczania kaucji oraz zasady zbierania i przekazywania opakowań i odpadów opakowaniowych powstałych z opakowań.

Trzecim rodzajem umów zawierających zasady dot. rozliczeń finansowych między podmiotami będą zasady na jakich wprowadzający produkty w opakowaniach na napoje albo grupa tych wprowadzających będą przystępować do utworzonego przez ten podmiot systemu kaucyjnego albo do innego istniejącego systemu kaucyjnego. Zgodnie z art. 40h ust. 3 ustawy umowę taką podpisuje się pod rygorem nieważności. Umowa ta określa w szczególności wysokość wkładów finansowych ponoszonych przez wprowadzającego produkty w opakowaniach na napoje lub wprowadzającego bezpośrednio produkty w opakowaniach na napoje, przeznaczonych na finansowanie systemu kaucyjnego oraz terminy ich płatności.

Jak wskazują przywołane powyżej przepisy każdy operator może samodzielnie zaprojektować zasady działania, w tym ogólną budowę systemu oraz sposób zarządzania nim, w szczególności sposoby rozliczeń pomiędzy operatorami i wprowadzającymi zaangażowanymi w dany system kaucyjny. Każde ustalenie powinno być zawarte w formie umowy.

7. *Jakie dodatkowe obowiązki nałoży ustawa na przedsiębiorców prowadzących sklepy oraz w jaki sposób ma zostać zorganizowany system kaucyjny w podstawowej jednostce obsługującej użytkowników końcowych, jaką jest sklep?*

Każdy operator może samodzielnie zaprojektować zasady działania, w tym ogólną budowę systemu oraz sposób zarządzania nim, w szczególności sposoby rozliczeń pomiędzy operatorami i jednostkami handlowymi zaangażowanymi w dany system kaucyjny. Umowy zawierane pomiędzy podmiotem reprezentującym a przedsiębiorcami prowadzącymi jednostki handlu detalicznego lub hurtowego, zgodnie z art. 44 ust. 8 ustawy, powinny zawierać w szczególności: zasady rozliczania kaucji oraz zasady zbierania i przekazywania opakowań i odpadów opakowaniowych powstałych z opakowań. Wszystkie dodatkowe ustalenia będą wypracowywane przez operatorów wspólnie z jednostkami i zależeć będą od stopnia włączenia danej jednostki w uczestnictwo w systemie kaucyjnym: czy w zakresie jedynie pobierania kaucji czy w zakresie zwracania kaucji oraz zbierania pustych opakowań i odpadów opakowaniowych (art. 44 ust. 1-3 ustawy). Każde ustalenie w zakresie rozwiązań organizacyjnych powinno być częścią umów zawieranych z operatorem systemu.

8. *Jakie będą minimalne wymagania dotyczące pomieszczeń lub przestrzeni, w których mają być przechowywane zużyte opakowania podlegające zwrotowi w ramach systemu kaucyjnego oraz odpady opakowaniowe również objęte tym systemem?*

Wszystkie aspekty techniczne i organizacyjne związane z adaptacją przestrzeni i pomieszczeń przeznaczonych do przechowywania zebranych opakowań i odpadów opakowaniowych zebranych w ramach systemu kaucyjnego powinny zostać zawarte w umowie zawieranej pomiędzy podmiotem reprezentującym a przedsiębiorcami prowadzącymi jednostki handlu detalicznego lub hurtowego. Zgodnie z art. 44 ust. 8 ustawy, umowy te powinny zawierać w szczególności: zasady rozliczania kaucji oraz zasady zbierania i przekazywania opakowań i odpadów opakowaniowych powstałych z opakowań.

9. *Jakie dodatkowe koszty muszą zostać poniesione przez przedsiębiorców celem przystosowania prowadzonego przez siebie sklepu do obsługi systemu kaucyjnego, w tym w szczególności dotyczące zabezpieczenia odpowiedniej przestrzeni do magazynowania opakowań i odpadów z opakowań, zainstalowania automatów zbierających zużyte opakowania od użytkowników końcowych, dodatkowej pracy wykonywanej w związku z wprowadzeniem systemu kaucyjnego oraz jakiej wysokości będą to koszty?*

Jak wskazano powyżej wszystkie aspekty techniczne i organizacyjne związane z adaptacją przestrzeni i pomieszczeń przeznaczonych do przechowywania zebranych opakowań i odpadów opakowaniowych w ramach systemu kaucyjnego powinny zostać zawarte w umowie pomiędzy podmiotem reprezentującym a przedsiębiorcami prowadzącymi jednostki handlu detalicznego lub hurtowego. Określenie kosztów na poziomie ustawy jest niemożliwe, gdyż zależeć będą od stopnia włączenia danej jednostki w uczestnictwo w systemie kaucyjnym, zastanego stanu technicznego jednostki a także co bardzo istotne od treści umowy zawartej między operatorem a jednostką. Ministerstwo Klimatu i Środowiska nie będzie stroną przy zawieraniu umowy i nie będzie wpływać na jej kształt i zawartość.

Z wyrazami szacunku

Anita Sowińska
Podsekretarz Stanu
Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ - podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:

1. Departament Spraw Parlamentarnych, KPRM.